

„A hle, hvězda, kterou viděli na východě, šla před nimi, až se zastavila nad místem, kde bylo to dítě. Když **spatřili** hvězdu, zaradovali se velikou radostí. Vešli do domu a uviděli dítě s Marií, jeho matkou; padli na zem, klaněli se mu a obětovali mu přinesené dary – zlato, kadidlo a myrhu. (Matoušovo evangelium 2:9-11)

„Řekli si pastýři: „Pojďme až do Betléma a podívejme se na to, co se tam stalo, jak nám Pán oznámil.“ Spěchali tam a našli Marii a Josefa i to děťátko položené do jeslí. Když je **spatřili**, pověděli, co jim bylo řečeno o tom dítěti. Všichni, kdo to uslyšeli, užasli nad tím, co jim pastýři vyprávěli. (Lukášovo evangelium 2:15-18)

„A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. **Spatřili** jsme jeho slávu, slávu, jakou má od Otce jednorozený Syn, plný milosti a pravdy.“ (Janovo evangelium 1:14)

Zpívejte Hospodinu píseň novou, neboť učinil podivuhodné věci, zvítězil svou pravicí, svou svatou paží! Hospodin dal poznat svoji spásu, **zjevil** před očima pronárodů svoji spravedlnost, na své milosrdenství se rozpomenul, na svou věrnost domu Izraele. **Spatřily** všechny dánavy země spásu našeho Boha. Hlahol Hospodinu, celá země, dejte se do plesu, pějte žalmy, pějte Hospodinu žalmy při citeře, při citeře necht' zazvučí žalmy; s doprovodem trub a polnic hlaholte před Hospodinem Králem! Ať se moře s tím, co je v něm, rozburácí, svět i ti, kdo na něm sídlí, dlaněmi necht' zatleskají řeky, s nimi ať plesají hory vstříc Hospodinu, že přichází, aby soudil zemi. On bude soudit svět spravedlivě a národy podle práva. (Žalm 98)

Odvaha spatřit

Ve svaté noci jsme četli úryvek z listu Titovi (2:11 a 3:4), kde je cudně přeloženo něco jedinečného ve slovech: „Ukázala se Boží milost, která přináší spásu všem lidem...“ A bylo to skutečně **zjevení** spásy se vším všudy, jak se lépe překládá (řecky *epifaino*). A učedníci a ženy to zažívali až po vzkříšení. Ono *epifaino* či zářivé *faneroō* vyjadřuje vždy něco podobného jako nově objevená kometa¹ či to, co rolničkami doprovází píseň Oborohu: Spatřujeme světlo!²

Ač to nejpodstatnější se nám už zjevilo a pro život to naprosto stačí, přesto se přizevuje tu a tam leccos, co stojí za pozornost. Evangelikální teologové se málem pokřičují, když bychom měli připustit, že to, co víme, není všechno. Ano, přitakejme jim. Dostatečnost Božího zjevení je nesporná. A přesto připustíme, že Pán Bůh je Pán Bůh a může všechno, třeba i něco přizjevit.

Něco se zjevilo a otázkou je, co jsme spatřili a *eido* jako identifikovali či nahlédli, vymeditovali, setkali se a přijali jako *theaomai*. Nebo taky zahlédli a připustili si jako *horaō*.

V každém případě to **spatřit** znamená posunout se a zariskovat. Vyvodit ze zjeveného důsledky. V případě zmíněných mudrců z východu a nebo pastýřů od stát to znamenalo akci. V případě učedníků ze zmíněného Janova evangelia (viz úvodní tři texty) je jasné, že to spatřování znamenalo několikaletou cestu s mistrem po Galileji, Judeji a dokonce i po pohanských krajinách. Z toho pohledu se zdá, že dnešní podoba učedníků Ježíše Krista je přesně opačná. Scházejí se v jednom místě, jako by se právě tam předepsaně měla odehrávat zjevení či i ta poslední hodina, ke které jdeme. Ohromná pasivita neseď ani k příkladům pastýřů či mudrců a lidí na okraji.

Ne. Jestliže se ještě dnes Ježíš dnes někdy zjevuje, tak jen to mezi bezdomovci, které není třeba bezdotykově spasit, ale pochopit, přijmout a vyslechnout, ovázat a nechat. Je to u lůžek nemocných a postižených, se kterými se nedá hrát volejbal a pro napojení na cévku či stomii se pohybují jen s připomocí. A přesto se tu Bůh zjevuje. Jestli se někde zjevuje tak v mateřské péči neskutečně trpělivých maminek, které už samy o sobě pochybují, protože jejich kariéra se

¹ Jako český astronom Martin Mašek letos po rozbalení dárků objevil kometu na displeji počítače, který zpracovával data z argentinského teleskopu: https://www.irozhlas.cz/veda-technologie/vesmir/video-nova-kometa-bude-mit-ceske-jmeno-astronom-ji-objevil-po-rozbaleni_2412311213_jva

² <https://www.youtube.com/watch?v=0KestW4OrAw> Žalm 36:10 když ty jsi nám světlem, spatřujeme světlo

rozplývá se skvrnami po mateřském mléku. A u tatínků, kteří zvládnou ten zbytek a udrží se, aby neodpověděli křikem na zoufalý křik a rozmazaný hněv maminek.

A spatřovat to zjevení může člověk tak, že se zaposlouchá do vyprávění, přemůže únavu a poslouchá podstatu lidské osobnosti a ne předpoklad o tom, co by mohla ta osoba říkat. Spatřujeme v exilu, vnitřním i skutečném, protože teprve pak věci dostávají cenu. Spatřujeme v nepřízni, v disentu, tedy alespoň názorovém podstoupení od většiny, která vyhrává. Spatřujeme v nepředpokládané lásce a v okamžicích, kdy jsme dotlačeni ke studu, že jsme se tak dopředu báli a mlčeli...

Jestli o něco máme pečovat, tak o to spatřování. Zjevování neovlivníme a nevyrobíme. K tomu spatřování se ale rozhodujeme. To skutečně ovlivníme.